

**Samen koers zetten
naar het Brunssum
van morgen**

Brunssum in 2050

Koerskompas Brunssum

*Dit is een document van Gemeente Brunssum
April 2025*

Versie 1.0

Het Koerskompas is in samenwerking met de volgende partijen ontwikkeld:

Inwoners van Brunssum	Meander
Ondernemers	Movare
Basisscholen	Natuurmonumenten
Bibliotheek	Ondernemersvereniging Centrum
Brunssumse Verenigingen	Brunssum
Business in Brunssum	Politie
Buurgemeenten	Radar
Buurtnetwerken	SGL
Cicero	Stadsregio Parkstad
CMWW	Vincio Wonen
Gemeente Brunssum	Weller
GGD	Wonen Limburg
Levanto	Wonen Zuid

Inhoudsopgave

1 De route naar een toekomstbestendig Brunssum 4

- 1.1. Waarom een Koerskompas?
- 1.2. Wat is het Koerskompas?
- 1.3. Een document dat richting geeft
- 1.4. Voor wie is het Koerskompas?

2 Het ontstaan van het Koerskompas 8

- Stap 1: De analysefase
- Stap 2: De ontwikkelrichting
- Stap 3: De ontwerpfase
- Stap 4: Vaststellen van het Koerskompas (tijdlijn)

3 Het Brunssum van nu 18

- Perspectief 1: Mens
- Perspectief 2: Wonen en wijken
- Perspectief 3: Gemeenschap
- Perspectief 4: Ruimte en leefomgeving
- Perspectief 5: De regio

4 Onze koers: Stip op de horizon 22

- Doel 1. Bevolking in balans
- Doel 2. Bestaanszekerheid voor iedereen
- Doel 3. Kansen voor jongeren
- Doel 4. Ruimte voor talent en ontwikkeling
- Doel 5. Gezond samenleven in veerkrachtige wijken
- Doel 6. Unieke ligging tussen stad en natuur
- Doel 7. Aantrekkelijk wonen in het groen
- Doel 8. Stad met economische meerwaarde
- Doel 9. Toekomstgericht denken en doen

5 Ons kompas: De ontwikkelprincipes 42

- Ontwikkelpincipe 1: De mens centraal
- Ontwikkelpincipe 2: Bouwen op wat goed is
- Ontwikkelpincipe 3: Slim omgaan met kapitaal
- Ontwikkelpincipe 4: Oog voor morgen
- Ontwikkelpincipe 5: Waarde creëren
- Ontwikkelpincipe 6: Maatwerk waar het telt
- Ontwikkelpincipe 7: Samen sterker
- Ontwikkelpincipe 8: Kansgericht denken

6 Navigeren met het Koerskompas 46

- 6.1. Zo houden we koers
- 6.2. Samen aan boord
- 6.3. Van visie naar praktijk

Hoofdstuk 1

De route naar een toekomstbestendig Brunssum

Brunssum verder laten groeien, zonder te verliezen wat ons juist zo bijzonder maakt.

Het verhaal over de toekomst van Brunssum.

Het Koerskompas vertelt het verhaal van Brunssum richting 2050. Een verhaal over hoe we samen willen wonen, werken en leven. En over de keuzes die daarbij horen.

1.1. Waarom een Koerskompas?

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een prettige en goed werkende leefomgeving. Voor nu én voor later. Dat vraagt om visie en een heldere strategie. Dit Koerskompas helpt ons om richting te geven aan de toekomst van Brunssum.

We staan voor grote uitdagingen, maar ook voor unieke kansen. Denk aan thema's als duurzaamheid, gezondheid, wonen en werk. Tegelijkertijd vraagt de nieuwe Omgevingswet van gemeenten om vóór 2027 een zogeheten omgevingsvisie op te stellen. Dit Koerskompas is daarvoor de eerste stap: een basis waarop we beleid kunnen bouwen en keuzes kunnen maken die echt passen bij Brunssum.

1.2. Wat is het Koerskompas?

Het Koerskompas is onze toekomstvisie op hoofdlijnen. Een strategisch document dat de richting aangeeft voor de komende 25 jaar. Het verbindt alles wat er speelt op sociaal, ruimtelijk en economisch gebied en vormt de basis voor onze beslissingen.

We werken gestructureerd en met aandacht voor onze kansen en opgaven: vanuit de analyse naar opgaven, en van opgaven naar maatschappelijke doelen. Dit document is praktisch opgezet en gericht op het creëren van focus. Het Koerskompas biedt aanknopingspunten voor projecten binnen de gemeentelijke organisatie én met partners, zoals via gezamenlijke ontwikkelagenda's.

Het Koerskompas bestaat uit twee delen:

A

Onze koers

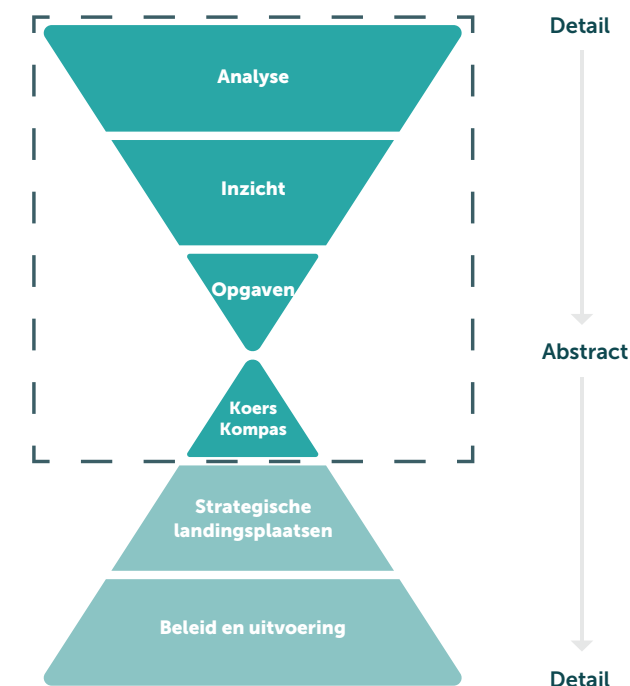
Hierin beschrijven we de doelen en ambities voor het Brunssum van morgen. Waar willen we naartoe?

B

Ons kompas

Hoe gaan we onze koers uitzetten? Het kompas helpt richting te geven aan beleid en programma's op allerlei terreinen, van wonen en energie tot mobiliteit en welzijn. Zo maken we samen onze ambities concreet.

Afkadering van het Koerskompas

1.3. Een document dat richting geeft

Dit Koerskompas is geen statisch beleidsstuk, maar een document dat meebeweegt met de tijd. Het vormt de basis voor onze lange termijnstrategie, maar ontwikkelt en verfijnt zich steeds verder door nieuwe inzichten, ervaringen en veranderingen in de samenleving.

Deze eerste versie is een belangrijke eerste stap in het strategische proces. De hoofdlijnen zijn vastgesteld en daarmee kunnen we meteen aan de slag. Tegelijkertijd beseffen we dat we nog niet alles weten. Er blijft ruimte om het Koerskompas verder uit te bouwen, aan te scherpen en te verdiepen waar nodig. Zo blijft het relevant en bruikbaar. Kortom, dit document beschouwen we als een tussentijdse denkwijze vanuit de gemeente.

Door regelmatig te monitoren, evalueren en samen te werken met inwoners, organisaties en andere partners, groeit het Koerskompas mee met Brunssum. Dat maakt het een toekomstgericht instrument dat ons helpt slimme en wendbare keuzes te maken. Ook als de wereld om ons heen verandert.

Het laatste hoofdstuk beschrijft de manier van werken met het Koerskompas en de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

1.4. Voor wie is het Koerskompas?

Het Koerskompas is er voor iedereen die met (de toekomst van) Brunssum te maken heeft. Voor bestuur, management, strategen, beleidsmakers, programmamanagers en partners is er een uitgebreide versie, die als werkdocument dient bij de uitwerking van plannen en beleid.

Maar we willen natuurlijk dat alle Brunssumers weten waar we in de toekomst naartoe willen. Daarom is er ook een toegankelijke, korte versie: een duidelijke samenvatting op één pagina, waarin onze koers in gewone taal is uitgelegd. Waar staan we voor? Wat willen we bereiken? En wat mag je van ons verwachten?

Tot slot: dit Koerskompas is een uitnodiging. Want we weten dat we niet alles alleen kunnen. De toekomst van Brunssum maken we samen! Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden: we hebben elkaar nodig om stappen te zetten. Wat zie jij als kans voor Brunssum? Denk met ons mee, doe met ons mee en bouw mee aan een sterk, groen en toekomstbestendig Brunssum!

Hoofdstuk 2

Het ontstaan van het Koerskompas

Een haalbaar en toekomstbestendig perspectief voor Brunssum.

Stap voor stap aan de slag

Het Koerskompas is stap voor stap opgebouwd. We begonnen met een grondige analyse, werkten toe naar een gezamenlijke ontwikkelrichting en kwamen via een ontwerp- en toetsingsfase tot het uiteindelijke document dat er nu ligt.

Gedurende het proces, van analyse tot het eindproduct, zijn de mensen betrokken voor wie deze visie bedoeld is. Burgers, ondernemers, partners, de regio, gemeentelijke collega's, het College en de Gemeenteraad. Iedereen droeg zijn steentje bij om te komen tot dit gezamenlijke resultaat: het Koerskompas.

Volgens het oorspronkelijke plan van aanpak hebben we een zorgvuldig traject doorlopen om een toekomstbestendig en haalbaar perspectief voor Brunssum te schetsen. Hieronder leggen we de verschillende stappen uit.

1

De analysefase

De eerste stap was een uitgebreide analyse van Brunssum. Wat speelt er in de stad, waar liggen kansen en wat zijn de opgaven voor de toekomst?

2

De ontwikkelrichting

Op basis van de analyse brachten we de belangrijkste maatschappelijke opgaven voor Brunssum in kaart.

3

De ontwerpfase

Toen de doelen en opgaven helder waren, was het tijd voor de volgende stap: het ontwerpen van het Koerskompas. In deze fase ging het niet alleen meer om de inhoud, maar ook om de praktische toepassing.

4

Vaststellen van het Koerskompas

Na deze toetsingsronde was het Koerskompas klaar om bestuurlijk vastgesteld te worden. Daarmee kwam het proces in een volgende fase: van denken naar doen.

Stap 1: De analysefase

Verkennen van het landschap

De eerste stap was een uitgebreide analyse van Brunssum. Wat speelt er in de stad, waar liggen kansen en wat zijn de opgaven voor de toekomst? We verzamelden data, bekeken ruimtelijke kenmerken en onderzochten sociaaleconomische trends. Maar minstens zo belangrijk: we vroegen Brunssumers zelf om mee te denken.

Inwoners, ondernemers, organisaties en andere betrokkenen deden actief mee via bijeenkomsten, gesprekken, online enquêtes en werksessies. Hun verhalen, zorgen en ideeën gaven ons niet alleen waardevolle input, maar ook richting. Zo konden we cijfers en feiten beter duiden; met de blik van Brunssum zelf.

De bouwstenen van de analyse

Ruimtelijke analyse

Het onderzoek van HeusschenCopier leverde vier verhaallijnen op die samen een ruimtelijk raamwerk vormen. Deze verhaallijnen bevatten kernwaarden die richting geven aan hoe we de stad in de toekomst willen ontwikkelen.

Sociaal-maatschappelijke analyse

Paulien van Mierlo en Hanneke Wijninga (Advies en Projecten) onderzochten hoe het sociaal domein zich ontwikkelt, en wat dat betekent voor zorg, welzijn, werk, inkomen, onderwijs, veiligheid en financiën. Een toekomstgerichte blik, met oog voor mentale en fysieke gezondheid.

Data en beleid

Bureau Louter vergeleek Brunssum met andere gemeenten op diverse maatschappelijke thema's. Daarnaast keken ze naar ons bestaande beleid. Waar staan we nu en wat kan beter? Die spiegel hielp om keuzes te onderbouwen.

Participatie

In samenwerking met Braining the Future, stelden we een aantal vragen aan Brunssumers: Waar ben je trots op? Wat gaat goed, en wat kan beter? Wat is voor jou belangrijk in de toekomst? De input van bewoners, ondernemers, medewerkers, verenigingen en partners gaf ons een helder en eerlijk beeld van wat er leeft in de stad.

Stap 2: De ontwikkelrichting

De koers uitstippelen

Op basis van de analyse brachten we de belangrijkste maatschappelijke opgaven voor Brunssum in kaart. Om deze opgaven logisch te ordenen en er gericht mee aan de slag te kunnen, hebben we ze ondergebracht in vijf perspectieven die samen één verhaal maken.

Vanuit deze vijf perspectieven ontwikkelden we verhaallijnen die uiteindelijk leidden tot negen concrete maatschappelijke doelen. Deze doelen vormen de leidraad voor het gemeentelijk beleid en sturen de sociaaleconomische en ruimtelijke ontwikkeling van Brunssum.

De nadruk ligt hierbij op het stimuleren van bestaanszekerheid, het realiseren van een evenwichtige woningvoorraad, het aanmoedigen van ondernemerschap en werkgelegenheid en het investeren in een duurzame, veerkrachtige leefomgeving waar ruimte voor natuur en kwaliteit zwaarder meewegen.

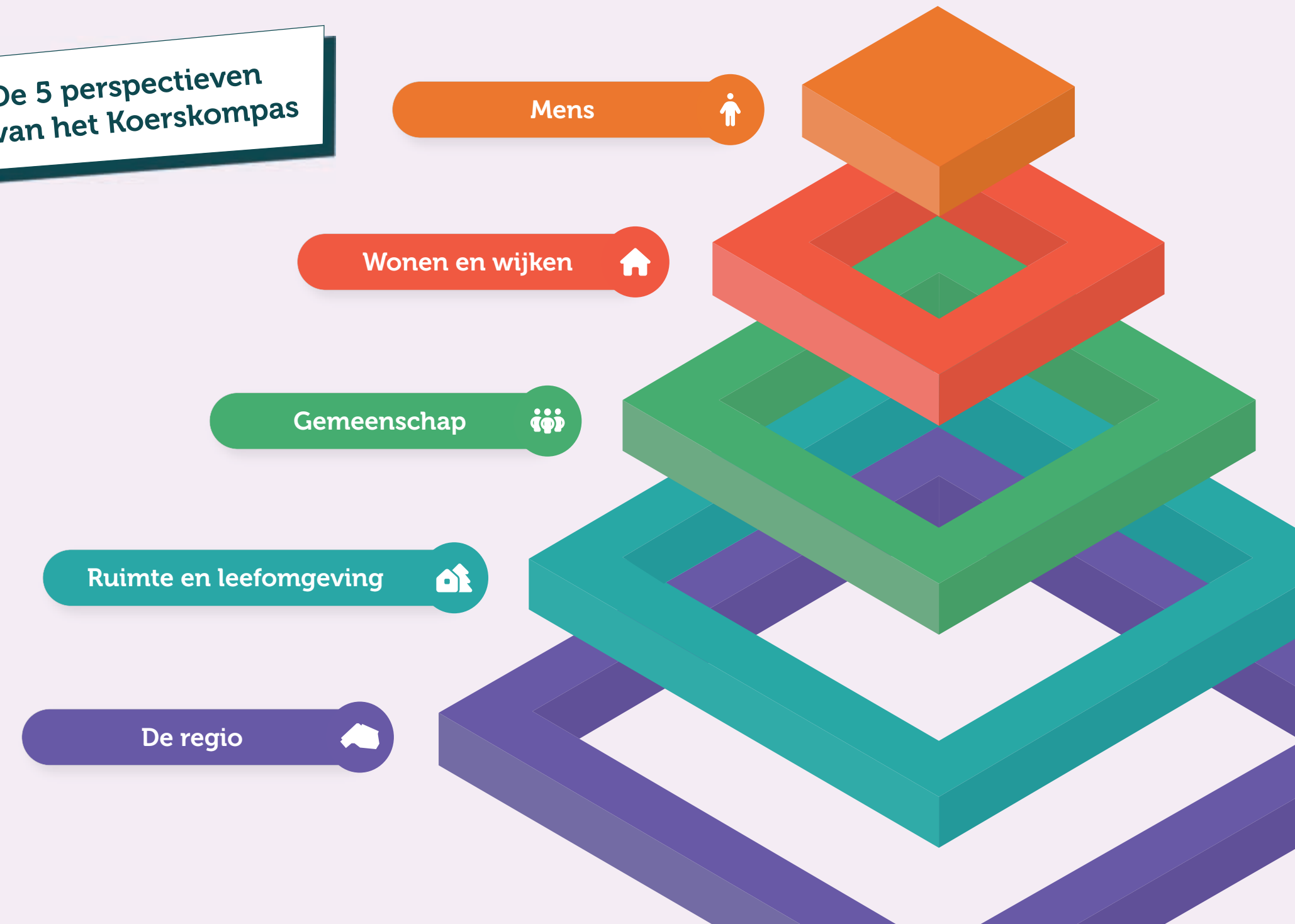
Om de strategische koers effectief te vertalen naar beleid en uitvoering, hebben we zogenoemde ontwikkelprincipes opgesteld. Deze ontwikkelprincipes helpen bij het maken van beleid en besluitvorming en zorgen ervoor dat we consistent en doelgericht blijven.

De ontwikkelrichting is tot stand gekomen in samenwerking met diverse partners en vanuit verschillende disciplines. Denk aan wonen, onderwijs, gezondheid, enz. Samen formuleerden we uitgangspunten en toetsten die op haalbaarheid en effectiviteit. Zo bouwen we aan een koers die niet alleen breed wordt gedragen, maar ook écht uitvoerbaar is.

De rode draad

Het Koerskompas kijkt vanuit de mens en ruimtelijke kwaliteit naar het grotere geheel van samenleven in de omgeving. Dit perspectief zorgt ervoor dat de gestelde doelen met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken.

De 5 perspectieven van het Koerskompas

Stap 3: De ontwerpfase

Vormgeven en bijsturen

Toen de doelen en opgaven helder waren, was het tijd voor de volgende stap: het ontwerpen van het Koerskompas. In deze fase ging het niet alleen meer om de inhoud, maar ook om de praktische toepassing. Hoe brengen we deze visie in de praktijk?

Na deze toetsingsronde was het Koerskompas klaar om bestuurlijk vastgesteld te worden. Daarmee kwam het proces in een volgende fase: van denken naar doen.

In deze fase is:

- Het concept Koerskompas besproken met interne en externe partners en verder aangescherpt.
- Onderzocht wat er nodig is om van visie naar uitvoering te gaan: wie doet wat en hoe?
- Breder draagvlak en commitment gecreëerd voor een gezamenlijke aanpak.

De tijdlijn

Vaststellen van het Koerskompas: Samen maken we Brunssum

Hoofdstuk 3

Het Brunssum van nu

**Samen werken aan het
Brunssum van morgen.**

Effectief inspelen op de uitdagingen van vandaag én morgen.

De huidige situatie van Brunssum is uitgebreid geanalyseerd in het kader van het Koerskompas. Dit doen we vanuit de vijf samenhangende perspectieven zoals beschreven in hoofdstuk 2, stap 2.

Door deze perspectieven in samenhang te benaderen, ontstaat een integraal beeld van het Brunssum van nu. Ruimtelijke, sociaaleconomische en maatschappelijke opgaven raken elkaar en laten zien dat gerichte, samenhangende keuzes nodig zijn om kansen te benutten en effectief in te spelen op de uitdagingen van vandaag én morgen.

1

Mens

De individuele Brunssumer bevindt zich relatief vaak in een kwetsbare sociaaleconomische positie. Er is sprake van een verhoogd risico op (kinder)armoede, een bovengemiddeld aantal NEET-jongeren en een groep inwoners die ondanks werk of een uitkering moeite heeft om rond te komen. Deze situatie wijst op structurele achterstanden op het gebied van werk, inkomen en onderwijs. Door vergrijzing en bevolkingskrimp staat ook de lokale beroepsbevolking onder druk.

Tegelijkertijd zien we in Brunssum veel onbenut potentieel. De diversiteit aan talenten en ontwikkelkracht vraagt om een maatwerkbenadering die beter aansluit bij persoonlijke omstandigheden. Een aanpak die inzet op herkenning en activering van deze aanwezige, maar vaak onbenutte kwaliteiten.

2

Wonen en wijken

Brunssum biedt goede voorzieningen op wijkniveau en kent een aantrekkelijke ligging dichtbij natuur. In regionaal perspectief zijn er woonkansen die nog niet volledig worden benut. Hoewel er arbeidsplaatsen beschikbaar zijn voor diverse doelgroepen, blijft de woonfunctie van Brunssum achter ten opzichte van het potentieel.

Binnen de gemeente bestaan grote verschillen tussen wijken. Met name in Noord en Oost, maar ook in specifieke delen van andere wijken, zoals de zuidzijde van de Rumpenerstraat, stapelen sociaaleconomische problemen zich op. Vooral kwetsbare huishoudens wonen hier. Er liggen kansen in het verbeteren van de woonkwaliteit, bijvoorbeeld door de modernisering van de bestaande woningvoorraad met behoud van de cultuurhistorie van voormalige Mijncoloniën.

Ook de samenhang tussen buurten vraagt aandacht. De fysieke voorzieningen op wijkniveau zijn sterk, maar veel buurten functioneren nog als losse delen. Door gericht te investeren in de kwaliteit en verbinding van de openbare ruimte, kan de ruimtelijke én sociale samenhang worden versterkt. Dat draagt bij aan een inclusiever en veerkrachtiger stedelijk weefsel.

3

Gemeenschap

De maatschappelijke draagkracht van Brunssum verandert onder invloed van demografische en sociaaleconomische ontwikkelingen. Waar voorheen samenredzaamheid vanzelfsprekend was, is de sociale samenhang de afgelopen jaren afgenomen. Factoren zoals vergrijzing, het vertrek van jongeren en een instroom van kwetsbare huishoudens hebben de balans verstoord. De beroepsbevolking krimpt, terwijl de zorgvraag toeneemt door gezondheidsuitdagingen. Sectoren als zorg, onderwijs en vrijwilligerswerk voelen die druk dagelijks.

Demografisch gezien zijn er eerste tekenen van stabilisatie in de bevolkingsontwikkeling. Op de lange termijn blijft krimp verwacht, als gevolg van vergrijzing en een structureel negatieve natuurlijke groei. Deze trend blijft een uitdaging voor de toekomstige maatschappelijke draagkracht van de gemeente.

Toch beschikt Brunssum ook over waardevolle maatschappelijke structuren: de gemeente kent sterke sociale netwerken en een rijk verenigingsleven, die samen de basis vormen voor onderlinge betrokkenheid. Deze lokale verbinding biedt aanknopingspunten voor het versterken van gemeenschapszin en het vergroten van de veerkracht.

Er liggen vooral kansen in het activeren van dit bestaande sociale kapitaal. Door inwoners te betrekken bij maatschappelijke initiatieven en ruimte te geven aan persoonlijke ontwikkeling, kan de balans tussen draagkracht en draaglast worden verbeterd. Met name voor jongere generaties is er potentieel om toekomstperspectief te versterken, als we hen actief deel laten uitmaken van een gemeenschap waarin zelfregie en wederzijdse betrokkenheid centraal staan.

4

Ruimte en leefomgeving

Brunssum heeft unieke kwaliteiten: de nabijheid van natuurgebieden, het rijke mijnverleden en een mozaïek van buurten vormen waardevolle aanknopingspunten voor het versterken van de identiteit, leefbaarheid en gemeenschapsgevoel. Het herstel van oorspronkelijke ruimtelijke structuren en het beter benutten van bestaande infrastructuur en natuurlijke kwaliteiten bieden kansen voor een aantrekkelijke, gezonde woonomgeving.

Jarenlange, losse gebiedsontwikkelingen hebben geleid tot een versnipperde ruimtelijke structuur. Deze fragmentatie beïnvloedt niet alleen de fysieke leefomgeving, maar ook de samenhang in beleid en uitvoering. Verrommeling, verstening en een auto-georiënteerde inrichting drukken op de leefkwaliteit en tasten de menselijke maat aan.

De opgaven rondom de energietransitie, biodiversiteit en circulariteit vragen om een integrale aanpak die fysieke, ecologische en culturele elementen verbindt. Er is bovendien ruimte voor ontwikkeling, zowel in het centrum als op bedrijventerreinen. Dit biedt mogelijkheden voor economische groei en betere bereikbaarheid.

De opgave voor Brunssum ligt in het herstellen van ruimtelijke samenhang en kwaliteit, waarbij natuur, erfgoed en identiteit als dragers dienen voor een toekomstbestendige en verbonden stad.

5

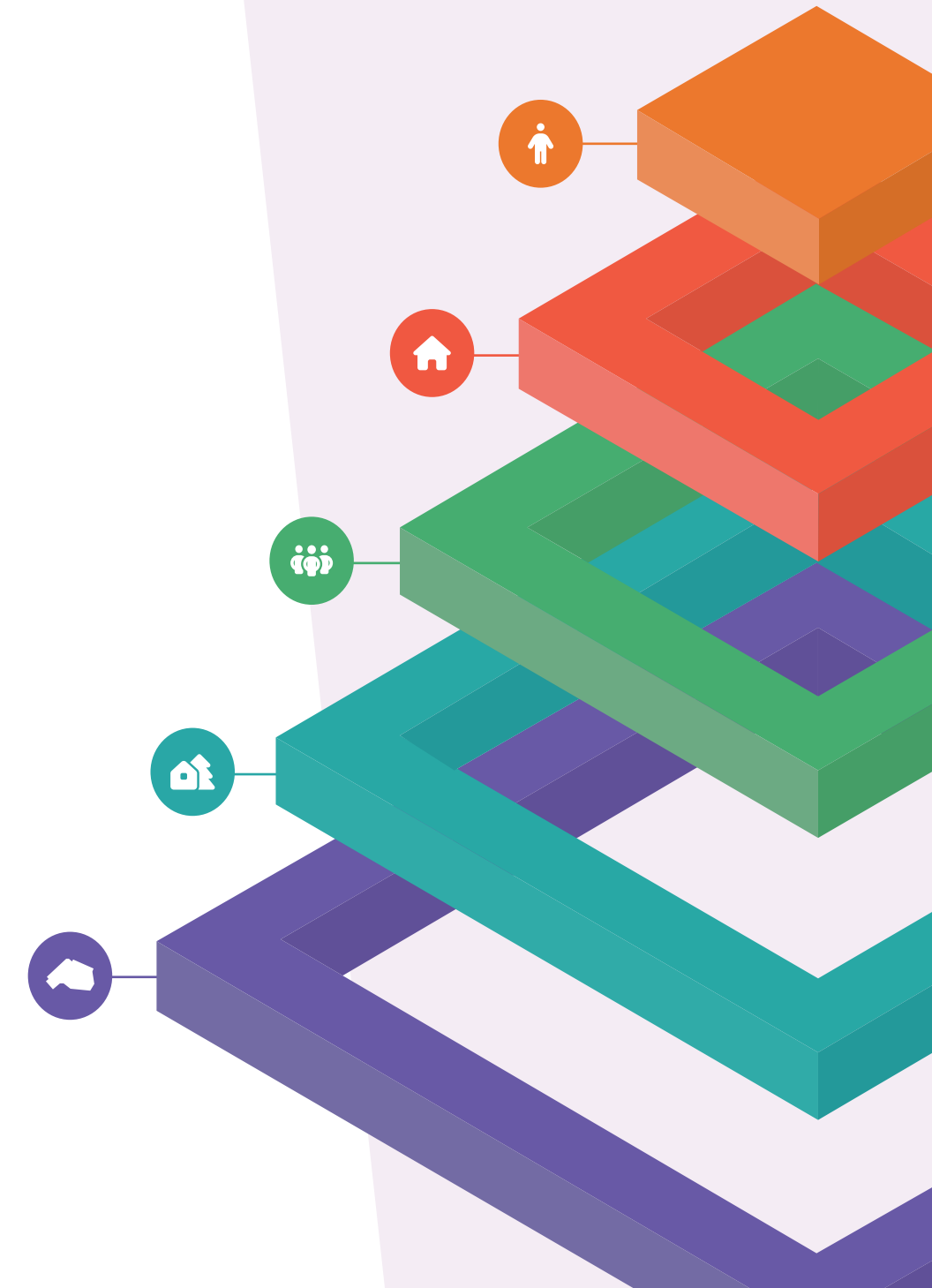
De regio

Brunssum maakt deel uit van een regio met gedeelde sociaaleconomische opgaven en ontwikkelkansen. In samenwerkingsverbanden met Parkstad, Zuid-Limburg en de Euregio wordt steeds vaker samengewerkt op thema's als (sociaal)economie, mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling. Deze samenwerking richt zich op het bundelen van middelen en capaciteit, zodat gezamenlijke opgaven effectiever worden aangepakt.

In de regio zijn verschillende economische clusters van belang, waaronder de defensiesector en het zich ontwikkelende ecosysteem rond med-tech, smart services en onderwijs. Verbetering van de regionale infrastructuur, zoals de N300 en het openbaar vervoer, spelen een rol in het vergroten van de bereikbaarheid en economische aantrekkingskracht van de regio.

De gezamenlijke inzet op het benutten van voorzieningen over gemeentegrenzen heen draagt bij aan schaalvoordelen en versterkt de regionale economische structuur. Ook natuur en ruimtelijke kwaliteit vormen belangrijke kenmerken van de regio. Deze elementen bieden aanknopingspunten voor ruimtelijke afstemming en vormen in de praktijk vaak een verbindend kader binnen regionale ontwikkeltrajecten.

Tegelijkertijd blijkt uit de analyse dat het realiseren van een gedeelde aanpak in de praktijk complex is. Verschillen in lokale context en beleidsprioriteiten maken het afstemmen van strategieën en uitvoeringspraktijken een blijvende opgave binnen de regionale samenwerking.

Hoofdstuk 4

Onze koers: Stip op de horizon

We zetten ons in voor een Brunssum waarin iedereen meetelt. Een stad waar je je thuis voelt, waar je voldoende kansen krijgt en waar je veilig en prettig kunt leven.

Doelen die richting geven aan onze toekomst

Vertrekkend vanuit de opgaven van Brunssum en onze missie, hebben we negen maatschappelijke doelen geformuleerd. Elk doel geeft richting aan de toekomst van Brunssum en is uitgewerkt in strategische inspanningen.

We benadrukken dat deze doelen zich in verschillende ontwikkelfasen bevinden. Voor sommige thema's zitten we nog in de strategievormende fase, waarbij het denken zich op een hoger abstractieniveau afspeelt. Voor andere doelen kunnen we al concrete acties en investeringen benoemen.

Dat verschil is verklaarbaar. Het hangt samen met waar we als gemeente staan: bepaalde thema's vragen om een nieuwe rol, bevinden zich in een vroeg stadium van ontwikkeling of zijn gebaseerd op inzichten die pas recent beschikbaar zijn gekomen. Daardoor variëren de inspanningen per doel, maar vormen ze samen één kompas voor de toekomst van Brunssum.

Onze missie

Brunssum is een plek waar je met trots kunt wonen, werken en leven. Een thuis voor een leven lang. We bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt én meedoet. Waar ruimte is om te groeien, om kansen te pakken en om het beste uit jezelf te halen. We investeren in gezondheid, verbondenheid en veerkracht. In een groene woonstad die in balans is met haar natuur en geworteld in haar cultuur. Dankzij onze ligging en sterke samenwerkingen maken we Brunssum aantrekkelijk en leefbaar. Voor vandaag én voor de generaties van morgen.

Doelen en inspanningen

Doel 1. Bevolking in balans

In 2050 heeft Brunssum belangrijke stappen gezet naar een gezonde en evenwichtige bevolkingssamenstelling. De stad groeit mee met de regio, trekt jonge gezinnen aan en weet talent vast te houden. Tegelijkertijd is er goede zorg en aandacht voor de groeiende groep ouderen. De gemeenschap draagt elkaar: er zijn meer vrijwilligers, mantelzorgers en mensen die deelnemen aan de arbeidsmarkt.

Door te investeren in goed onderwijs, bereikbare werkgelegenheid, toegankelijke zorg en een aantrekkelijke leefomgeving, is Brunssum een stad waar alle generaties zich thuis voelen en actief bijdragen aan de samenleving.

Waarom dit belangrijk is

Brunssum staat voor complexe demografische en sociaaleconomische opgaven die van invloed zijn op de toekomstbestendigheid van de stad. Na een periode van bevolkingskrimp zijn er positieve tekenen van groei, vooral door migratie.

Tegelijkertijd blijft vergrijzing een grote uitdaging tot 2050. Dit vraagt om beleid dat gericht is op het behouden van een gezonde beroepsbevolking, met voldoende economische en maatschappelijke draagkracht. Daarbij moeten we rekening houden met druk op individuen en huishoudens om zowel maatschappelijk als economisch te kunnen blijven bijdragen.

Ook sociaal ligt er druk op inwoners. Armoede, gezondheidsachterstanden en een laag zelfbeeld versterken elkaar, wat het voor Brunssum lastig maakt om aan te sluiten bij landelijke gemiddelden. Een integrale en duurzame aanpak blijft de voornaamste opgave om alle inwoners volwaardig te laten deelnemen aan de maatschappij.

Onze inspanningen

- **Aansluiting op regionale ambities en lokale behoeften**
Onze aanpak stemmen we af op de regionale ambities van Parkstad én op lokale behoeften. Het behouden en aantrekken van jonge gezinnen en talent staat centraal, met aandacht voor het faciliteren van werkgelegenheid, voorzieningen, woonkwaliteit en lokale binding.
- **Intensieve samenwerking in de wijken**
We versterken de draagkracht in wijken via samenwerking met het Rijk, de provincie, regio, woningcorporaties, zorgorganisaties en inwoners. Hierbij streven we naar een evenwichtige instroom met ruimte voor diversiteit, zonder dat dit leidt tot verdringing.
- **Integrale aanpak rond levensloop en voorzieningen**
We kiezen voor een integrale aanpak van levensloopbeleid en voorzieningen. Daarmee spelen we in op de behoeften van jong en oud. De lokale en regionale visie op wonen, welzijn en zorg vormt daarbij een belangrijke bouwsteen.

Gemeente Brunssum in 2050

In 2050 heeft Brunssum belangrijke stappen gezet naar een gezonde en evenwichtige bevolkingssamenstelling. De stad groeit mee met de regio, trekt jonge gezinnen aan en weet talent vast te houden.

Doel 2. Bestaanszekerheid voor iedereen

In 2050 is Brunssum een gemeente waar iedereen een menswaardig bestaan leidt. We werken aan een toekomst waarin stabiele en veilige basisvoorwaarden, zoals gezondheid, huisvesting, financiële zekerheid, sociale relaties en ontwikkelkansen voor iedereen bereikbaar zijn. De gemeente speelt een actieve rol in deze basisvoorwaarden en heeft deze structureel verankerd in het beleid én in de praktijk. Preventie en vroegsignalering zijn de norm geworden.

De woon- en leefomgeving stimuleert positieve gezondheid, met maatwerk per buurt en doelgroep. Openbare ruimte, culturele initiatieven en voorzieningen dragen bij aan fysiek en mentaal welbevinden. Evenementen zoals de Parelloop maken het belang van sport en beweging zichtbaar. Lokale netwerken van zorginstellingen, vrijwilligers en maatschappelijke partners werken nauw samen. Zo ontstaat een toegankelijk en preventief aanbod dat aansluit op de behoeften van inwoners en bijdraagt aan hun kwaliteit van leven.

Waarom dit belangrijk is

Een veerkrachtige bevolking met bestaanszekerheid vormt de basis voor vrijwel alle maatschappelijke ambities. Bestaanszekerheid, gezondheid en veiligheid zijn nauw met elkaar verbonden.

Een stabiele basis is nodig om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Structurele onzekerheid over inkomen of huisvesting zorgt voor stress, gezondheidsproblemen en minder betrokkenheid. Daarom zetten we in op een integrale aanpak die de vicieuze cirkel van armoede en gezondheidsachterstanden doorbreekt. Met maatregelen op korte én lange termijn, over meerdere beleidsterreinen heen.

We geloven dat mensen met bestaanszekerheid en een goede gezondheid beter in staat zijn om te leren, zich te ontwikkelen, bij te dragen aan de gemeenschap en om te gaan met tegenslagen in het leven. Maar dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Gezondheid en veerkracht ontstaan niet in isolatie: verbondenheid met anderen is essentieel.

Daarom richten we ons niet alleen op het individu, maar ook op sociale netwerken en het verkleinen van ongelijkheid. Bestaanszekerheid is bovendien geen vast gegeven. Ook mensen die nu in een stabiele positie verkeren, kunnen kwetsbaar worden door ingrijpende veranderingen.

Kwetsbaarheid kan van generatie op generatie worden doorgegeven, maar ook binnen één leven heen en weer bewegen. Als we onze aanpak verbeteren voor de meest kwetsbare inwoners, verbeteren we die voor iedereen!

Onze inspanningen

- **Handelen op basis van behoefte**
We gaan samen met inwoners kijken waar de grootste behoeften liggen als het gaat over verbetering van gezondheid en bestaanszekerheid. Daarbij beseffen we dat investeren in sociale netwerken en verbondenheid cruciaal is.
- **Herijking van het sociaal domein**
We herijken het sociaal domein en versterken onze rol als regisseur en opdrachtgever. Samen met partners verbeteren we de toegang, ondersteuning en dienstverlening, afgestemd op de leefwereld van de Brunssumer. Daarnaast versterken we de regie en vaardigheden van inwoners: ‘zorgen dat’ in plaats van ‘zorgen voor’.
- **Integraal en preventief armoedebeleid**
We voeren een integraal en preventief armoedebeleid dat samenwerking stimuleert, maatschappelijke participatie bevordert en uitsluiting voorkomt.
- **Investeren in openbare ruimte en gebouwen**
We realiseren plekken die uitnodigen tot ontmoeting, bijdragen aan gezondheid en het gevoel van veiligheid versterken.
- **Het stimuleren van een gezonde leefstijl**
We ontwikkelen en versterken lokale preventieve leefstijlprogramma's en voorzieningen die een gezonde leefstijl stimuleren.

- **Behouden en versterken van maatschappelijke voorzieningen**
Goede voorzieningen in sport en cultuur verbeteren het fysieke en mentale welbevinden. Hierbij hebben we extra aandacht voor inwoners die de stap naar deelname niet vanzelf zetten. We beseffen dat het enkel aanleggen van voorzieningen niet voldoende is voor mensen die hun leven en relaties nog niet op orde hebben.
- **Nieuwe programmatische aanpak Brunssum Noord en Oost**
Via het programma Noord en Oost ontdekken we vanuit de leefwereld van bewoners welke verbeteringen in onze aanpak en systeemwereld noodzakelijk zijn.

Gemeente Brunssum in 2050

In 2050 is Brunssum een gemeente waar iedereen een menswaardig bestaan leidt. We werken aan een toekomst waarin stabiele en veilige basisvoorwaarden, zoals gezondheid, huisvesting, financiële zekerheid, sociale relaties en ontwikkelkansen voor iedereen bereikbaar zijn.

Gemeente Brunssum in 2050

In 2050 krijgen alle jongeren in Brunssum de ruimte om hun talenten en vaardigheden te ontdekken, te ontwikkelen en in te zetten. Op school, in de samenleving én op de arbeidsmarkt.

Doel 3. Kansen voor jongeren

In 2050 hebben alle jongeren in Brunssum de ruimte om hun talenten en vaardigheden te ontdekken, te ontwikkelen en in te zetten. Op school, in de samenleving én op de arbeidsmarkt.

We bevorderen gelijke kansen actief. Dat doen we met extra inzet voor kinderen en jongeren die dit het hardst nodig hebben. Waar iemand geboren wordt of in welke omstandigheden iemand opgroeit, mag niet bepalend zijn voor zijn of haar toekomst.

Kinderen ontwikkelen zich het beste in een omgeving van nabijheid, veiligheid en vertrouwen. Daarom zetten we in op een kansrijke toekomst voor alle kinderen, met gerichte ondersteuning waar nodig. We investeren bewust ongelijk, om gelijke kansen mogelijk te maken. Met als uitgangspunt: iedereen moet mee kunnen doen.

Waarom dit belangrijk is

Investeren in de jeugd is investeren in de toekomst. Onderwijs en ontwikkeling vormen de basis voor een veerkrachtige samenleving.

Door kinderen een goede start te geven, doorbreken we de intergenerationele cirkel van achterstand. Jongeren die zich optimaal kunnen ontwikkelen, zorgen voor meer stabiliteit, betrokkenheid en sociale samenhang. Daarmee creëren we ook toekomstbestendige economische kansen en een gezonde leefomgeving voor alle inwoners.

Onze inspanningen

We zorgen niet alleen voor goed onderwijs en passende zorg, maar omringen jongeren met mensen en relaties die hen helpen groeien. Ieder kind verdient een omgeving waarin het zich gezien voelt, zich kan ontwikkelen en kan rekenen op steun van ouders, professionals en de gemeenschap. Daarom zetten we in op:

- **Een warme, kansrijke start voor ieder kind**
We bestrijden onderwijsachterstanden door te investeren in voor- en vroegschoolse educatie, met aandacht voor zowel het kind als het gezin
- **Inclusief en rechtvaardig onderwijs**
We versterken het onderwijsveld in Brunssum via netwerksturing, waarbij talentontwikkeling, vertrouwen en betrokkenheid centraal staan. Denk aan de Brunssumse Educatieve Agenda en interventies als vroegcoach en schoolmaatschappelijk werk.
- **Gezond en verbonden opgroeien**
We verkleinen gezondheidsachterstanden door domeinoverstijgend samen te werken aan een gezonde leefomgeving. Gezinnen worden ondersteund door een netwerk van zorgzame volwassenen.
- **Versterken van sociale relaties**
We bouwen aan duurzame relaties in school, buurt en samenleving. Iedereen, van leerkracht tot sportcoach, van buurvrouw tot werkgever, kan een verschil maken in het leven van een kind. Door hen te omringen met mensen die in hen geloven, vergroten we hun ontwikkelkansen en toekomstperspectief.
- **Sterk en samenhangend voorzieningenniveau**
We investeren in het aanbod en de samenhang van voorzieningen rondom onderwijs, onder meer via programmering en lokale verbinding.

Doel 4. Ruimte voor talent en ontwikkeling

Brunssum gelooft in de kracht van haar inwoners. We investeren in talent, benut én onbenut, zodat in 2050 alle Brunssummers hun talenten zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Met de juiste ondersteuning helpen we mensen groeien in werk, ondernemerschap en persoonlijke ontwikkeling. Die groei sluit aan op de regionale economie en op wat de samenleving nodig heeft. Brunssumers dragen actief bij aan een gemeenschap waarin ontwikkeling centraal staat.

Met toegankelijke ondersteuning en voldoende kwalitatieve arbeidsplaatsen krijgt iedereen de kans om zijn of haar talent te benutten. Ook kwetsbare inwoners profiteren van betere woonomstandigheden, minder financiële onzekerheid en structurele ondersteuning op maat. Brunssum en de regio vormen een omgeving waar iedereen kan groeien. Zo wordt individuele kracht een bron van collectieve vooruitgang.

Waarom dit belangrijk is

Persoonlijke ontwikkeling en economische groei versterken elkaar. In een veilige, stimulerende omgeving krijgen mensen ruimte om hun talenten te ontdekken. Dat zorgt voor meer eigenwaarde, verbondenheid en veerkracht.

Een stevige basis is nodig om écht mee te kunnen doen. Door te investeren in talent en ontwikkeling, creëren we kansen voor iedereen en bouwen we aan een sterke lokale samenleving.

Onze inspanningen

- **Begeleiding naar werk en versterking van de arbeidsmarktpositie van kwetsbare groepen**
We investeren in programma's die onbenut arbeidspotentieel mobiliseren, onder andere door nauwere samenwerking tussen onderwijs en werkgevers en door (bij)scholing en vakgerichte training. Doel: minder NEET's (jongeren zonder werk of onderwijs) en minder vroegtijdige schoolverlaters.

- **Onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar laten aansluiten**
Samen met partners investeren we in opleidingen die passen bij regionale economische clusters en bij toekomstige sectoren zoals energietransitie en circulariteit.
- **Toegang tot werk en ondernemerschap voor iedereen**
We versterken netwerken, bieden coaching en creëren leerwerktrajecten. Ook jongeren zonder sterk sociaal vangnet krijgen meer kansen. Jongeren die geen startkwalificatie behalen via het reguliere onderwijs, kunnen werknemersvaardigheden opdoen in leer-/werktrajecten en zo een MKB 1 diploma behalen.
- **Nieuwe programmatische aanpak Brunssum Noord en Oost**
We experimenteren in Brunssum Noord en Oost met nieuwe werkwijzen rond werk en inkomen.
- **Beschut werk voor wie niet op de reguliere arbeidsmarkt terecht kan**
We blijven investeren in passende banen en werkomgevingen voor de meest kwetsbare mensen die geen toegang kunnen krijgen tot de reguliere arbeidsmarkt.
- **Stimuleren van ondernemerschap**
Startende ondernemers en kleine bedrijven krijgen ondersteuning via begeleiding, coaching en netwerkmogelijkheden.
- **Sport en cultuur als motor voor talentontwikkeling**
We investeren in toegankelijke voorzieningen en programma's die via sport en cultuur verborgen talenten zichtbaar maken en ontplooiing mogelijk maken.

Gemeente Brunssum in 2050

Brunssum gelooft in de kracht van haar inwoners. We investeren in talent, benut én onbenut. Met de juiste ondersteuning helpen we mensen groeien in werk, ondernemerschap en persoonlijke ontwikkeling.

Gemeente Brunssum in 2050

In 2050 zijn onze wijken plekken van verbinding, waar buurtbewoners elkaar kennen, helpen en bijdragen aan een sterke gemeenschap.

Doel 5. Gezond samenleven in veerkrachtige wijken

In Brunssum vormen wijken de stabiele en veerkrachtige basis van de stad. Met maatwerk zorgen we voor voorzieningen die passen bij de behoeften van inwoners én onze ambitie als aantrekkelijke woonstad in het groen.

Door te investeren in sociale en fysieke infrastructuur ontstaat een samenhangend netwerk van buurten waarin mensen elkaar ontmoeten en zich thuis voelen. In 2050 zijn onze wijken plekken van verbinding, waar buurtbewoners elkaar kennen, helpen en bijdragen aan een sterke gemeenschap.

Goede voorzieningen en plekken die uitnodigen tot contact zoals buurthuizen, stoepen, parken, pleinen en routes zijn van grote waarde voor verbondenheid en welzijn. In kwetsbare wijken als Noord en Oost is extra aandacht nodig voor gezondheid, veiligheid en sociale samenhang, zonder dat dit leidt tot verdringing. We werken daarin nauw samen met regiopartners die voor vergelijkbare opgaven staan.

Waarom dit belangrijk is

Sterke wijken vormen de ruggengraat van een sterke samenleving. Ze zorgen voor binding, veiligheid en welzijn.

Demografische veranderingen, zoals toenemende vergrijzing en diversiteit, vragen om een samenhangende, duurzame aanpak. In buurten waar problemen zich opstapelen, bijvoorbeeld armoede, slechte gezondheid of sociaal isolement, is het belangrijk om te investeren in ontmoeting, leefbaarheid en gemeenschapszin.

Onze inspanningen

Door voorzieningen op wijkniveau te versterken en bewoners actief te betrekken, bouwen we aan een toekomstbestendig Brunssum. Een stad waar iedere wijk een plek is waar mensen zich thuis voelen en onderdeel zijn van een zorgzame gemeenschap.

- **Bewoners en wijken in hun kracht zetten**
We versterken sociale cohesie en participatie door bewoners te ondersteunen bij het nemen van initiatief en eigenaarschap over hun leefomgeving. Dit doen we vanuit partnerschap. In kwetsbare buurten is hierbij extra aandacht voor in- en doorstroom van inwoners en een betere integratie.
- **Wijkvoorzieningen behouden en verbeteren**
We zetten in op het behoud en de verbetering van voorzieningen op wijkniveau. De huidige basis is goed, maar vraagt om gerichte doorontwikkeling op maat, afgestemd op de behoeften van bewoners.
- **Wijkgericht werken vanuit de leefwereld van inwoners**
Met een wijkgerichte aanpak sluiten we aan op wat er speelt en nodig is in de buurten. Samen met inwoners zoeken we naar oplossingen voor de vraagstukken in hun wijk.
- **Laagdrempelige ontmoetingsplekken en netwerken**
Samen met partners investeren we in toegankelijke plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, initiatieven kunnen starten en zorg voor elkaar kan ontstaan. Zo vergroten we de samenredzaamheid in wijken.
- **Investeren in een gezonde woon- en leefomgeving**
We maken de wijken groener, schoner en veiliger. Een leefomgeving die uitnodigt tot beweging en gezond gedrag draagt bij aan het welzijn van inwoners.
- **Trots en verbondenheid stimuleren**
We versterken de band met de wijk en stad door samenwerking tussen inwoners, overheid en andere partijen te stimuleren. Eigenaarschap en betrokkenheid staan hierbij centraal.
- **Ruimte voor kleinschalige, lokale initiatieven**
We experimenteren met initiatieven zoals buurtcentra en -activiteiten en coöperatieve woonprojecten. Samen onderzoeken we hoe we met de inrichting van de wijk de sociale kwaliteit en leefbaarheid kunnen verhogen.

Doel 6. Unieke ligging tussen stad en natuur

Brunssum ontwikkelt zich tot een stad waarin stedelijke dynamiek, natuur en ruimtelijke kwaliteit in harmonie samenkomen. De versnippering maakt plaats voor een samenhangende leefomgeving. Stad en groen zijn niet langer twee werelden, maar één geheel: herkenbaar, toegankelijk en door inwoners mede vormgegeven.

De unieke ligging van Brunssum met het Heidenatuurpark (waaronder de Brunssummerheide en Teverenerheide) en belevingsparken zoals het Vijverpark en Schutterspark, vormt een inspirerend vertrekpunt. Deze bijzondere combinatie van stad en natuur bepaalt in toenemende mate de identiteit en recreatiekansen van Brunssum.

We versterken het stedelijke karakter door buurten en wijken met een eigen profiel gericht verder te ontwikkelen. Daarbij is het behoud van cultureel erfgoed en historische verbindingen een belangrijk uitgangspunt. Groene openbare ruimte en natuurlijke ruimtelijke elementen (als bodem, water, parken en het unieke reliëf) vormen de ruggengraat van de stad. Het brengt orde en inspiratie en verbindt de stedelijke omgeving met de omliggende natuurgebieden. Grote infrastructurale ingrepen, zoals de Buitenring, zijn zodanig ingepast dat ze geen barrières vormen, maar onderdeel worden van het landschap. De overgang tussen stad en groen is geleidelijk, logisch en uitnodigend voor recreatie, sport en ontspanning.

Waarom dit belangrijk is

Een sterke ruimtelijke structuur en kwaliteit draagt bij aan kwaliteit van leven. Het inspireert, draagt bij aan trots en verbondenheid, stimuleert ontmoeting en beweging en maakt de stad aantrekkelijk voor nieuwe bewoners en ondernemers.

Brunssum wil een stad zijn waarin groen en bebouwing elkaar versterken en waar natuurlijke elementen als heuvels en beken weer leidend worden in de ruimtelijke ordening. Een plek waar cultuurhistorie bewaard blijft, waar nieuwe woonmilieus ontstaan en waar inwoners gebruik maken van en bijdragen aan hun leefomgeving.

Ruimte krijgt pas betekenis door gebruik. Daarom betrekken we inwoners actief bij de inrichting van hun buurt, wijk of straat, zodat de stad ook écht van iedereen is.

Onze inspanningen

Een duidelijke ruimtelijke visie

- We versterken de ruimtelijke hoofdstructuur van de stad, creëren groene corridors en overgangen en hebben meer aandacht voor menselijke maat. Hierbij is nadrukkelijke aandacht nodig voor de ruimtelijke aansluiting van Brunssum op natuurlijke elementen en bestaande infrastructuur met buurgemeenten, Parkstad en de Euregio. Denk aan infrastructuur (N300 en fietsroutes) en het Heidenatuurpark als euregionaal natuurgebied.

Stad en natuur meer verbinden

- We beschermen en versterken de stedelijke en groene structuur van de stad. Hierbij zoeken we naar een balans tussen de mens en natuurlijke elementen als groen, water, bodem en reliëf én stedelijk ruimtelijke structuurdragers (als Prins Hendriklaan en Karel Doormanstraat).
- We zetten in op kansen om natuur uit omliggende gebieden te integreren in de bebouwde omgeving. We geven de openbare ruimte hiermee een sterker recreatief en groen karakter, zodat inwoners het actief kunnen beleven.
- We zetten de ligging tussen hoogwaardige natuurgebieden sterker neer als kans en drager van de identiteit van Brunssum.
- We creëren duidelijke overgangen en randen naar omliggende hoogwaardige natuur met uitnodigende entrees naar de Brunssummerheide, Teverenerheide en het Schutterspark. We benutten het Schutterspark en de Oostflank als verbingsgebied naar het Heidenatuurpark.
- We versterken de stedelijke en groene verbindingen tussen wijken en buurten.
- We investeren in het doorbreken van ruimtelijke barrières en kwetsbare gebieden, zoals de N300.

Optimale inrichting openbare ruimte en infrastructuur

- We herstructureren belangrijke functionele en historische verbindingslijnen, zoals de verbinding tussen Brunssummerheide en Clemensdomein en de Prins Hendriklaan, Karel Doormanstraat en oude spoorlijnen, om zo een samenhangende stedelijke identiteit te vormen.
- We zetten in op klimaatbestendigheid, vergroening en aandacht voor flora en fauna als leidende principes bij de inrichting van de openbare ruimte.
- We realiseren aantrekkelijke, groene wandel- en fietsroutes die buurten verbinden met de stad en met het omliggende groen, aansluitend bij de ambitie om groene corridors aan te leggen.
- We zetten actief in op het terugdringen van het autogebruik in het straatbeeld en stimuleren tegelijkertijd duurzame mobiliteit door wandelen, fietsen en het gebruik van openbaar vervoer aantrekkelijker te maken.

Grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen

- We versterken het centrum van Brunssum als centrale plek voor ontmoeting en als verbinding tussen de omliggende wijken.
- We verbeteren de ruimtelijke structuur en uitstraling van de Oostflank als ‘voorkant’ van Brunssum. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar de entreefunctie rond de op- en afritten van de N300, richting woongebieden en de toegang tot de Brunssummerheide.
- We ontwikkelen een netwerk van duurzame, aantrekkelijke en onderscheidende woonbuurten.

Behoud en versterking van cultureel erfgoed

- We investeren in het behoud en de versterking van cultureel erfgoed, waaronder een herkenbaar en beleefbaar beschermd dorpsgezicht.

Gemeente Brunssum in 2050

Brunssum ontwikkelt zich tot een stad waarin stedelijke dynamiek en natuur in harmonie samenkomen. De versnippering maakt plaats voor een samenhangende leefomgeving. Stad en groen zijn niet langer twee werelden, maar één geheel.

Doel 7. Aantrekkelijk wonen in het groen

Brunssum ontwikkelt zich als dé groene woonstad van Parkstad. Dankzij de centrale ligging en goede verbindingen met werk en voorzieningen, binnen en buiten de gemeentegrenzen, is het een aantrekkelijke plek om te wonen voor alle doelgroepen.

Onze woongemeenschap bestaat uit diverse, veerkrachtige buurten. Buurten waar mensen zich veilig en thuis voelen, waar samenleven centraal staat en waar plaats is voor iedereen. Beschikbaarheid, betaalbaarheid, toekomstbestendigheid van woningen en passende voorzieningen op stads- en buurtniveau vormen de kern van ons woonbeleid.

Brunssum biedt een breed en duurzaam woningaanbod voor verschillende levensfasen en inkomensgroepen. Daarmee versterken we de sociale samenhang en zorgen we dat mensen in hun eigen buurt kunnen blijven wonen.

De stad combineert historisch gegroeide wijken met een groene hoofdstructuur die buurten, parken en natuurgebieden met elkaar verbindt. Woonbuurten aan de rand van de Brunssummerheide sluiten aan op het omliggende landschap. De natuurgebieden en belevingsparken zoals het Vijverpark, Emmapark en Schutterspark bieden bewoners een bijzondere woonomgeving in het groen.

Brunssum wordt regionaal erkend als kwalitatieve woonlocatie. We dragen bij aan een evenwichtige samenstelling van huishoudens in de regio, versterken de lokale economie en zorgen voor toekomstbestendige voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn.

Waarom dit belangrijk is

De natuurlijke kwaliteiten en voorzieningenniveau van Brunssum vormen een unieke troef. Wonen in het groen bevordert de woonaantrekkelijkheid, een gezonde leefstijl en stimuleert sociale interactie. Tegelijkertijd maakt het groene karakter de stad aantrekkelijk voor nieuwe inwoners, waaronder hogere

inkomensgroepen die bijdragen aan een sterke economische basis. Passende voorzieningen per wijk maken dat doelgroepen op korte afstand kunnen voorzien in hun behoeften. Voor het behoud en aantrekken van jonge gezinnen zijn voorzieningen als scholen en sportfaciliteiten van groot belang. Zo legt Brunssum de basis voor een samenleving waarin mensen prettig kunnen wonen, werken en recreëren; hun hele leven lang.

Een goed verbonden en natuurinclusieve woonomgeving is bovendien nodig om duurzaam te kunnen groeien. Door stad en natuur met elkaar te verweven, bouwen we aan een toekomstbestendige stad die aantrekkelijk is voor huidige en toekomstige generaties en bijdraagt aan het bredere regionale geheel.

Onze inspanningen

Toegankelijk en toekomstbestendig wonen voor iedereen

- We positioneren Brunssum als aantrekkelijke woonstad in het groen voor alle doelgroepen.
- Samen met de regio zorgen voor een diverse woningmix, afgestemd op leeftijd, inkomen en levensfase en passend bij behoefte en ambitie.

Inclusieve en veerkrachtige woongemeenschappen

- We stimuleren gemengde wijken, zonder kwetsbare groepen te verdringen.
- We investeren extra in buurten waar leefbaarheid en veiligheid onder druk staan.
- We ontwikkelen gericht woningaanbod voor economisch sterke huishoudens.

Duurzame en innovatieve woonvormen

- We verweven natuur zichtbaar en voelbaar in de openbare ruimte en woonwijken.
- We experimenteren met woonconcepten die duurzaamheid, levensloopbestendigheid en overige nieuwe vormen van wonen stimuleren. Zo bouwen we aan een inspirerend en divers woningaanbod voor alle doelgroepen.

Behoud van cultureel en historisch erfgoed

- We zoeken de balans tussen behoud van historisch waardevolle structuren en ruimte voor modern en toekomstgericht wonen.
- We ontwikkelen richtlijnen en beleidskaders voor het behoud van mijnkoloniën en andere erfgoedlocaties met aantoonbare culturele waarde, en met aandacht voor hun toekomstwaarde.
- We stimuleren restauraties en versterken de erfgoedstatus van karakteristieke woonomgevingen.

Gemeente Brunssum in 2050

Brunssum ontwikkelt zich als dé groene woonstad van Parkstad. Dankzij de centrale ligging en goede verbindingen met werk en voorzieningen, binnen en buiten de gemeentegrenzen, is het een aantrekkelijke plek om te wonen.

Doel 8. Stad met economische meerwaarde

Brunssum bouwt aan een sterke, toekomstbestendige economie die aansluit bij de lokale en regionale opgaven. De stad biedt ruimte voor werkgelegenheid die past bij de samenleving van nu en morgen. Zo leveren we een directe bijdrage aan de brede regionale ambities op het gebied van economie, wonen en natuurherstel.

De aanleg van de Buitenring heeft een nieuw perspectief op de economische structuur van gemeente en regio gebracht. De bereikbaarheid rondom de weg heeft grote brownfields of bestaande bedrijventerreinen interessant gemaakt voor modernisering en revitalisatie. De Oostflank speelt hierin een sleutelrol. Het is een van de laatste grootschalige ontwikkellocaties binnen de gemeente. Hier ontstaan kansen voor nieuwe bedrijvigheid, duurzame werkgelegenheid en het versterken van ecologische verbindingen tussen omliggende natuurgebieden. Ook benutten we de ligging aan de N300 optimaal, als economische as die de bereikbaarheid van banen binnen en buiten de regio vergroot.

Brunssum is onderdeel van een sterk economisch netwerk binnen Parkstad. Samen met regio- en kennispartners werken we aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. We investeren gericht in innovatieve sectoren, duurzaam ondernemerschap en het versterken van bestaande economische clusters.

Een belangrijke economische pijler is de NAVO-basis. Als stabiele werkgever en internationale partner zorgt het Joint Force Command voor banen, voorzieningen en naamsbekendheid van onze gemeente. Het behoud en de versterking van deze basis dragen bij aan de economische en strategische positie van Brunssum.

We vergroten de sociaaleconomische veerkracht door te investeren in arbeidsmarktbeleid, onderwijs en talentontwikkeling. Met betere aansluiting tussen onderwijs en werk, bij- en omscholing en ondersteuning voor jongeren zonder werk of opleiding (NEET's), bouwen we aan een brede, goed opgeleide beroepsbevolking die klaar is voor de economie van de toekomst.

Waarom dit belangrijk is

Een sterke, diverse economie is van groot belang voor werkgelegenheid, welvaart en aantrekking van nieuwe huishoudens. Een sterke economische structuur vergroot de welvaart en aantrekkingskracht van de stad en versterkt de regionale concurrentiepositie van Parkstad en Zuid-Limburg. Brunssum beschikt over ruimte en ligging om verder te bouwen aan een nieuw economisch fundament. De Oostflank is daarbij strategisch gelegen: een plek waar economische structuur bestendigt en versterkt kan worden.

Een goed functionerende arbeidsmarkt is essentieel. Door onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie beter op elkaar af te stemmen, maken we de regionale economie weerbaarder en inclusiever. Met behoud van grote werkgevers en ondersteuning van nieuwe initiatieven, ontstaat een gezonde mix van stabiliteit en vernieuwing.

Onze inspanningen

Economische clusters en ontwikkellocaties

- We herstructureren en versterken bestaande bedrijfs- en industrieclusters, met focus op het creëren van regionale maatschappelijke meerwaarde. Denk aan het versterken van bestaande regionale industrieclusters (Medtech) of passende werkgelegenheid bij regionale groeiambities en sociaalmaatschappelijke uitdagingen.
- We ontwikkelen de Oostflank als economische structuurversterking van Brunssum en de regio.
- We ontwikkelen het centrum verder als economisch cluster met ruimte voor ontmoeting, beleving en lokaal ondernemerschap.

Regionale samenwerking en innovatie

- We werken actief samen binnen de stadsregio aan een gezamenlijke economische strategie gericht op samenhangende werkgelegenheid, onderwijs en innovatie.
- We betrekken lokale ondernemers, onderwijsinstellingen en regionale partners om innovatie en investeringen te stimuleren.

NAVO als stabiele pijler en internationale schakel

- We zetten in op behoud en versterking van grote werkgevers en maatschappelijk partners als Joint Force Command Brunssum. Daarbij hebben we aandacht voor de versterking van de verbinding tussen de internationale gemeenschap en de lokale samenleving. We benutten de economische en maatschappelijke kansen die de aanwezigheid van de JFC en USAG bieden, passend bij de regionale ambities en opgaven.

Onderwijs en arbeidsmarkt verbinden

- We investeren in programma's die jongeren en werkzoekenden begeleiden naar kansrijke sectoren.
- We versterken het onderwijs met vakgericht leren en regionale oriëntatie.
- We stimuleren behoud van grote werkgevers en ondersteunen hun rol in economische stabiliteit.
- We zetten in op een inclusieve, toekomstbestendige beroepsbevolking: veerkrachtig en goed voorbereid.

Gemeente Brunssum in 2050

Brunssum bouwt aan een sterke, toekomstbestendige economie die aansluit bij de lokale en regionale opgaven. De stad biedt ruimte voor werkgelegenheid die past bij de samenleving van morgen. Zo leveren we een directe bijdrage aan de brede regionale ambities op het gebied van economie, wonen en natuur.

Gemeente Brunssum in 2050

Brunssum ontwikkelt zich tot een stad die voorbereid is op de toekomst: duurzaam, veerkrachtig en inclusief. We richten onze leefomgeving zo in dat die generaties lang mee kan.

Doel 9. Toekomstgericht denken en doen

Brunssum ontwikkelt zich tot een stad die voorbereid is op de toekomst: duurzaam, veerkrachtig en inclusief. We richten onze leefomgeving zo in dat die generaties lang mee kan. Dat betekent: functioneel, energiezuinig, klimaatbestendig en circulair. We nemen verantwoordelijkheid voor de uitdagingen van vandaag én morgen, met oplossingen die leefbaarheid, gezondheid en duurzaamheid versterken.

De stad transformeert met groene, circulaire en klimaatadaptieve oplossingen. Onze openbare ruimte vergroent. Wijken worden toekomstbestendig gebouwd of vernieuwd met het oog op energieverbruik, klimaatadaptatie en hergebruik van materialen. Waterbeheer is voortaan een vanzelfsprekend onderdeel van de inrichting van straten, pleinen en wijken. Duurzaam wonen en werken wordt de standaard, met energiezuinige bouw, hernieuwbare energie en natuurinclusief ontwerp als uitgangspunt.

Ook mobiliteit verandert mee. We investeren in aantrekkelijke fiets- en wandelroutes, goed openbaar vervoer en innovatieve vervoersoplossingen. Dat zorgt voor minder uitstoot en een gezondere luchtkwaliteit, wat uiteindelijk leidt tot een betere leefomgeving voor iedereen.

De transitie naar een groene stad is een leidend principe in alle ontwikkelingen binnen Brunssum. Door toekomstgericht te denken en te doen, bouwen we aan een stad die circulair gebouwd wordt, bestand is tegen klimaatverandering en bijdraagt aan de gezondheid en het welzijn van haar inwoners.

Waarom dit belangrijk is

Als gemeente met een sterk stedelijk karakter en een rijke natuurlijke omgeving staat Brunssum voor grote uitdagingen, maar zijn er ook kansen. Door te kiezen voor een duurzame, veerkrachtige en inclusieve ontwikkeling, houden we de stad leefbaar en aantrekkelijk voor volgende generaties. Deze ambitie sluit aan op urgente maatschappelijke opgaven zoals klimaatverandering, de energietransitie en sociale cohesie. We werken aan een gezonde, veilige en toekomstgerichte woonomgeving waar bewoners prettig kunnen leven.

Onze inspanningen

Klimaatadaptieve en groene inrichting

- We richten woon- en leefomgevingen in met oog voor hittestress, waterbeheer en biodiversiteit.
- We vergroenen de openbare ruimte met veel aandacht voor schaduw, verkoeling en regenopvang.
- We passen slimme oplossingen toe, zoals wadi's, waterdoorlatende bestrating en hergebruik van regenwater.

Energiezuinig en aardgasvrij voor 2050

- Alle wijken worden uiterlijk in 2050 energiezuinig en aardgasvrij gemaakt.
- We zorgen voor een eerlijke transitie waarin álle Brunssumers kunnen meedoen.

Slimme infrastructuur en digitale transitie

- We verbeteren digitale infrastructuur en energievoorzieningen om innovaties in wonen, werken en mobiliteit mogelijk te maken.

Circulair bouwen en ondernemen

- We stimuleren het gebruik van circulaire materialen, modulaire bouw en hergebruik van grondstoffen.
- Ook ondernemers krijgen ondersteuning bij circulair werken en produceren.

Gezonde woon- en leefomgeving

- We verminderen verkeersdruk en zetten in op duurzame mobiliteit.
- We stimuleren duurzame bedrijvigheid om luchtvervuiling en geluidsoverlast te beperken.

Actieve en uitnodigende stadsontwerpen

- We ontwerpen de stad met het oog op een actieve levensstijl, met ruimte voor fietsen, wandelen, spelen en sporten.
- Publieke ruimtes worden ingericht als plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, sociale verbinding mogelijk maken en bijdragen aan een gevoel van veiligheid.

Hoofdstuk 5

Ons kompas: De ontwikkelprincipes

De wereld verandert snel en dat vraagt om houvast.

Duidelijke richtlijnen die helpen om koers te houden

De wereld verandert snel, en dat vraagt om houvast. Daarom werken we aan de maatschappelijke doelen van het Koerskompas via ontwikkelprincipes: duidelijke richtlijnen die (net als een kompas) helpen om koers te houden in strategische keuzes, beleidsvorming en praktische uitvoering. Zo blijven we doelgericht, consistent en toekomstgericht, ook als omstandigheden veranderen.

Onze ontwikkelprincipes

1

De mens centraal

We beginnen altijd bij de mens. Wat hebben inwoners nu én in de toekomst nodig om fijn te kunnen wonen, werken en leven? De fysieke inrichting van Brunssum volgt daarop. Dat betekent: ruimte maken voor ontmoeten, bewegen, gezond leven en oud worden. Maar ook: slimme keuzes maken waarin economie, ecologie en leefkwaliteit in balans zijn. We kiezen voor maatwerk en samenwerking, zonder in de val te trappen van 'u vraagt, wij draaien'.

3

Slim omgaan met kapitaal

Van financiële middelen tot fysieke ruimte en menselijk kapitaal: we gaan er bewust en duurzaam mee om. Geld, ruimte en voorzieningen worden optimaal ingezet voor maatschappelijke kansen en uitdagingen. We maken meervoudig gebruik van ruimte en gebouwen, investeren in multifunctionele voorzieningen en richten ruimte zo in dat het meerdere doelen dient. Daarnaast gaat het ook om externe financieringskansen benutten en zo van iedere euro meer euro's voor Brunssum te maken.

2

Bouwen op wat goed is

Brunssum heeft sterke kanten en die koesteren we. Door te bouwen op bestaande kwaliteiten zorgen we voor vernieuwing die past bij wie we zijn. Zo blijft Brunssum zichzelf, terwijl we tegelijk werken aan een toekomst die beter, groener en sterker is. Dit betekent ook terugbrengen wat goed was, maar niet meer zichtbaar of functioneel is.

4

Oog voor morgen

We denken verder dan vandaag en investeren in een gezonde, groene en veerkrachtige toekomst. Dit betekent slim inspelen op demografische ontwikkelingen, duurzaamheid en innovatie centraal stellen en samen met inwoners en ondernemers bouwen aan een sterke economie en leefbare gemeente. Wat we vandaag goed regelen, is goud waard voor toekomstige generaties.

5

Waarde creëren

In alles wat we doen, zoeken we naar waarde op meerdere vlakken: sociaal, economisch, ecologisch en ruimtelijk. Dat vraagt om een integrale blik en samenhangende keuzes. Zo bouwen we aan een samenleving waarin mensen gezond, gelukkig en volwaardig kunnen leven. We zijn ons bewust dat alleen het realiseren van voorzieningen of herinrichten van de openbare ruimte niet automatisch betekent dat mensen het gebruiken of het lijdt tot verandering. Programmering en begeleiding blijft nodig.

7

Samen sterker

De gemeente heeft een belangrijke functie binnen het maatschappelijk netwerk van Brunssum. Samenwerking met de regio is essentieel om stappen vooruit te zetten. Zo zijn we onlosmakelijk verbonden met de stadsregio Parkstad: fysiek, sociaal en economisch. Onze gemeenten vormen samen een aaneengesloten stedelijk gebied met gedeelde uitdagingen en kansen. Demografische veranderingen, economische transities en sociale vraagstukken stoppen niet bij gemeentegrenzen, maar vragen in veel gevallen om een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak. Door structureel samen te werken kunnen we effectiever inspelen op thema's zoals woningbouw, bereikbaarheid, economische ontwikkeling en leefbaarheid. Gezamenlijke investeringen in infrastructuur, onderwijs en zorg versterken niet alleen de positie van Brunssum, maar ook de weerbaarheid en aantrekkingskracht van de hele regio. Een toekomstbestendig en veerkrachtig Parkstad is een noodzakelijke randvoorwaarde voor het duurzaam versterken van onze gemeenschap.

6

Maatwerk waar het telt

Elke uitdaging heeft een eigen karakter. We investeren gericht in mensen en buurten waar de behoeften het grootst zijn en kiezen per thema en gebied voor een aanpak die écht werkt. Door te weten wat er speelt, kunnen we ongelijk investeren in gelijke kansen en zo een eerlijker speelveld creëren voor alle inwoners. Binnen onze mogelijkheden gaan we ook een stapje verder om specifieke uitdagingen beter te kunnen aanpakken.

8

Kansgericht denken

Vanuit kansgericht denken zien we kansen, staan we bewust stil bij behaalde successen, tonen we trots op ons werk en onze maatschappelijke bijdrage. Die trots stralen we ook uit, want een gemeente die zelfverzekerd en positief naar buiten treedt, trekt mensen mee! Zo bouwen we aan een aantrekkelijk imago én inspireren we anderen om mee te doen.

Hoofdstuk 6

Navigeren met het Koerskompas

Het succes van het Koerskompas valt of staat met goede samenwerking.

Stap voor stap werken aan het Brunssum van de toekomst

Dit Koerskompas is geen document dat je eenmalig vastlegt en daarna in een lade stopt. Het is een hulpmiddel waar we continu mee bijsturen. Het succes van het Koerskompas valt of staat met goede samenwerking. Tussen bestuur, organisatie, partners én inwoners.

We hebben een duidelijke structuur nodig om koersvast te kunnen varen, maar ook voldoende ruimte om flexibel bij te sturen als dat nodig is. Zo houden we onze doelen in het vizier en kunnen we stap voor stap werken aan het Brunssum van de toekomst.

6.1. Randvoorwaarden om koers te houden

Om koers te houden zijn een aantal randvoorwaarden belangrijk: van heldere rollen en verantwoordelijkheden tot een organisatiecultuur die ruimte biedt voor vernieuwing, leren en samenwerken over domeinen heen.

Koersvast en consistent bestuur

De lange termijn vraagt om duidelijke afspraken. Daarom zorgen we voor een heldere verdeling van verantwoordelijkheden. De gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie houden samen vinger aan de pols: hoe staan we ervoor? Wat werkt wel en wat kan beter? Door regelmatig te reflecteren, voorkomen we dat we afdwalen van de grote lijnen. Zo blijft onze koers gericht op duurzame vooruitgang.

Flexibiliteit en adaptief vermogen

Tegelijkertijd leven we in een tijd waarin alles snel verandert. Met bestuurlijke, beleidsmatige en organisatorische wendbaarheid kunnen we effectief inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen, zonder af te dwalen van de strategische koers. We stimuleren vernieuwing en leren van wat we doen, zodat we kunnen anticiperen op nieuwe uitdagingen.

Domeinverbindend en integraal samenwerken

De grote vraagstukken van deze tijd, van woningbouw tot duurzaamheid, vragen om samenwerking binnen én buiten het gemeentehuis. Domeinverbindend werken betekent dat beleidsterreinen optimaal op elkaar worden afgestemd en dat kennisdeling met lokale, regionale en nationale partners wordt versterkt. Dit draagt bij aan effectieve en duurzame oplossingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken.

6.2. Samen aan boord

De rol van de raad

De raad beoordeelt de koers en controleert of we op de juiste weg zitten. Elke drie jaar voeren we samen een strategische check-up uit: hoever zijn we, wat vraagt bijsturing en welke maatschappelijke ontwikkelingen vragen om aandacht? Daarbij betrekken we ook inwoners en andere partners. De raad blijft eindverantwoordelijk voor de grote lijnen en past de koers aan als dat nodig is.

De rol van het college

Het college vertaalt de strategie naar concrete plannen en uitvoering. De maatschappelijke doelen uit het Koerskompas worden verankerd in het collegeprogramma, zodat duidelijk is wat de prioriteiten zijn. Elk jaar rapporteert het college via de P&C cyclus over de voortgang en stuurt bij waar nodig. Daarbij blijft het college continu in contact met de raad én de ambtelijke organisatie, om ervoor te zorgen dat beleid en uitvoering goed op elkaar aansluiten.

De rol van de ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie zorgt voor de uitvoering en houdt vinger aan de pols. Via de P&C cyclus monitoren we jaarlijks de voortgang: wat is er bereikt, wat werkt goed en waar moeten we bijstellen. Op basis daarvan adviseert de organisatie het college over mogelijke aanpassingen. Ook wordt gekeken naar hoe middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Zo blijft de organisatie wendbaar, resultaatgericht en in staat om ambities waar te maken.

De rol van strategische partners

Zonder onze partners lukt het niet. Maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, bedrijfsleven en andere overheidsinstanties leveren kennis, menskracht en creativiteit. Met hun expertise en innovatie helpen ze om beleidsplannen waar te maken. In vaste overleggen en samenwerkingsverbanden delen we kennis, stemmen we zaken af en houden we samen de koers in de gaten. Met duidelijke doelen en prestatie-indicatoren zorgen we ervoor dat die samenwerking ook écht iets oplevert.

Mechanisme Koerskompas

College B&W

Jaarlijkse rapportage strategische voortgang Koerskompas door college via p&c cyclus naar de raad.

Organisatie

Jaarlijkse rapportage ambtelijk via p&c cyclus richting college.

Organisatie

College B&W

Gemeenteraad

Gemeenteraad

3 jaarlijkse evaluatie strategische afstemming en bijstelling Koerskompas gemeenteraad met partners en stakeholders.

6.3. Van visie naar praktijk

Het Koerskompas geeft richting aan de toekomst van Brunssum. Om deze koers daadwerkelijk te realiseren, is het ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma een logische en noodzakelijke stap. Dit programma sluit aan bij bestaande sturingsinstrumenten, zoals de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) en afspraken die nog verder uitgewerkt moeten worden (de zogenaamde landingsplaatsen).

Het uitvoeringsprogramma helpt om versnippering van losse projecten, programma's en opgaven te voorkomen. Het zorgt juist voor samenhang, zodat iedereen werkt aan hetzelfde doel. Het Koerskompas helpt ons daarbij keuzes te maken en beter samen te werken, ook met onze partners. We gebruiken het uitvoeringsprogramma om prioriteiten te stellen, verantwoordelijkheden te verdelen en de voortgang te volgen. Omdat het aansluit op de bestaande manier van werken, wordt het een vast onderdeel van hoe we dingen doen.

De bouwstenen van het uitvoeringsprogramma

Met het uitvoeringsprogramma verbinden we koers, beleid en uitvoering. Zo vertalen we onze strategische visie naar concrete acties. We maken de lange termijndoelen van Brunssum haalbaar door ze op te splitsen in duidelijke stappen. Op die manier blijft het Koerskompas niet alleen een visie op papier, maar wordt het iets waar we elke dag samen aan werken.

Het verhaal levend houden

De koers krijgt pas betekenis als we het verhaal blijven vertellen: binnen de organisatie, met partners en naar inwoners. Dit vraagt om duidelijke communicatie, ruimte voor gesprek en verbinding met wat er al gebeurt.

Beleid koppelen aan de koers

Het Koerskompas is het uitgangspunt voor nieuw én bestaand beleid. Zo houden we overzicht, maken we betere keuzes en versterken we de samenhang in wat we doen.

Sturen op samenhang en resultaat

Het uitvoeringsprogramma helpt ons om doelen te halen. Door acties, geld en monitoring goed op elkaar af te stemmen, zien we sneller wat werkt en kunnen we bijsturen als dat nodig is.

De organisatie in positie brengen

De organisatie is het fundament onder de uitvoering. Deze pijler gaat over mensen, processen, rollen en cultuur. We zorgen dat Brunssum als organisatie koersvast is én wendbaar blijft.

Dat betekent: heldere besluitvorming, strategische inzet van mensen en middelen, ruimte voor ontwikkeling en een cultuur die samenwerken over domeinen heen stimuleert. Alleen zo kan de organisatie de koers écht dragen en in beweging brengen.

Procesbegeleiding: Hiemstra & de Vries
Redactie: Copywrebel
Fotografie: Nose for Photography,
Emile Verhijden fotografie, BYV-Media,
Bernice Israël
Vormgeving: Visia Media

Jouw toekomstige
brunssum

gemeente **Brunssum**